

Міністерство освіти і науки
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені
ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»
Навчально-науковий інститут мистецтв
Кафедра методики викладання образотворчого і декоративно-прикладного
мистецтва та дизайну

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
щодо виконання магістерських робіт для студентів ОР «магістр»
галузі знань 01 Освіта / Педагогіка
спеціальності 014 Середня освіта (за предметними спеціалізаціями)
спеціалізація 014.12 Образотворче мистецтво
Видання доповнене

Івано-Франківськ – 2019

УДК 74:378.091.33-028(072)

М54

Методичні рекомендації щодо виконання магістерських робіт для студентів ОР «магістр» спеціальності спеціальності 014 Середня освіта (за предметними спеціалізаціями), спеціалізація 014.12 Образотворче мистецтво. Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника/ Укладачі: Б.М. Тимків, О.В. Сем'яник. Івано-Франківськ : Симфонія Форте, 2019. 45 с.

Рецензенти:

Бойчук Б. В. - кандидат мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації Навчально-наукового Інституту мистецтв Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Шпільчак В. А. – доцент, доцент кафедри дизайну і теорії мистецтва, кандидат педагогічних наук Навчально-наукового Інституту мистецтв Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Методичні рекомендації є допоміжним матеріалом щодо виконання магістерських робіт для майбутніх учителів образотворчого мистецтва.

Вони розкривають зміст, провідні аспекти, етапність виконання теоретичної та практичної частин магістерської роботи відповідно до сучасних тенденцій освітнього процесу у закладі вищої освіти.

*Рекомендовано до друку Вченою радою Навчально-наукового інституту мистецтв ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені В. Стефаника»
Протокол № 1 від 4 вересня 2019 р.*

© Б.М. Тимків, О.В. Сем'яник- укладачі.

© ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»,
кафедра МВОДПМД, 2019

ЗМІСТ

РОЗДІЛ I. ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ЗАХИСТУ МАГІСТЕРСЬКИХ.....	4
1.1. Тематика магістерських робіт та їх затвердження.....	4
1.2. Керівництво магістерськими роботами.....	5
1.3. Перевірка на академічний плагіат.....	6
1.4. Порядок захисту магістерських робіт.....	8
1.5. Критерії оцінювання магістерських робіт.....	9
1.6. Порядок зберігання магістерських робіт.....	16
РОЗДІЛ II. МЕТОДИКА ПІДГОТОВКИ ТА ОФОРМЛЕННЯ МАГІСТЕРСЬКИХ	17
2.1 Вимоги до магістерських робіт.....	17
2.2 Основні етапи виконання магістерських робіт.....	18
2.3 Структура, обсяг та технічне оформлення магістерської роботи.....	20
РОЗДІЛ III. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ В МАТЕРІАЛІ	24
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	26
ДОДАТКИ.....	28

РОЗДІЛ І. ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО ОРГАНІЗАЦІ ТА ЗАХИСТУ МАГІСТЕРСЬКИХ РОБІТ

Виконання магістерських робіт передбачено «Положенням про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах» (Наказ Міністерства освіти України №161 від 2 червня 1993 року). Магістерські роботи виконуються для закріплення, поглиблення та узагальнення знань, одержаних студентами, які здобувають вищу освіту зі спеціальності 014.12 – Середня освіта (Образотворче мистецтво) застосування цих знань до комплексного вирішення конкретного фахового завдання.

Магістр – це освітньо-кваліфікаційний рівень фахівця, який на основі кваліфікації бакалавра або спеціаліста здобуває поглиблені спеціальні вміння та знання інноваційного характеру, має певний досвід їх застосування та продукування нових знань для вирішення проблемних професійних завдань у певній галузі. Магістр повинен мати широку ерудицію, фундаментальну наукову базу, володіти методологією наукового дослідження, сучасними інформаційними технологіями, методами отримання, обробки, зберігання й використання наукової інформації, бути спроможним до науково-дослідницької і науково-педагогічної діяльності.

Тематика та науковий рівень мають відповідати освітньо-професійній програмі навчання. Магістерська кваліфікаційна робота виконується студентом під наглядом керівника за темою, затвердженою у встановленому порядку.

1.1. Тематика магістерських робіт та їх затвердження.

Виконання магістерських робіт з передбачено навчальним планом спеціальності. Тематика магістерських робіт щорічно розробляється професорсько-викладацьким складом кафедри методики викладання образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та дизайну й затверджується на її засіданні.

Тематика магістерських робіт повинна відповідати напряму професійного спрямування і тісно пов'язуватися з практичними потребами фаху. Студент має право запропонувати свою тему магістерської роботи, яка при цьому повинна бути узгоджена з науковим керівником і затверджена на засіданні кафедри.

Вибір теми магістерської робіт студенти здійснюють протягом першого місяця навчання, що оформляється відповідною заявою встановленого зразка.

1.2. *Керівництво магістерськими роботами*

Виконання студентами магістерських робіт здійснюється під керівництвом фахових спеціалістів, докторів наук, кандидатів наук, професорів, доцентів призначених кафедрою.

Обов'язки наукового керівника магістерської роботи:

- надавати допомогу у виборі теми, розробці змісту (плану) магістерської роботи, доборі літератури.
- аналізувати зміст, висновки і результати роботи;
- визначати поетапні терміни виконання роботи;
- контролювати виконання магістерської роботи;
- доповідати на засіданнях кафедри про виконання та завершення роботи;
- дати відгук на роботу.

Керівник магістерської роботи видає студенту завдання, де визначаються календарний план роботи, види контролю, термін виконання роботи та рекомендована література. Завдання дипломної роботи затверджує завідувач кафедри (Додаток В).

Керівництво магістерськими роботами здійснюється у формі індивідуальних консультацій. Питання організаційного характеру розглядаються і погоджуються на консультаціях.

Зброшурована письмова робота виконана студентом подається ним керівнику не пізніше, як за три тижні до захисту. Керівник подає на перевірку «плагіат» після чого дає відгук на неї і на рецензію та на розгляд кафедри. Відгук наукового керівника магістерської роботи пишеться у довільній формі. У ньому визначають:

- актуальність теми;
- відповідність змісту обраній темі;
- успішність виконання завдання;
- досконале володіння матеріалом;
- логічність, послідовність, аргументованість, мовностилістичну грамотність викладення матеріалу;
- ступінь наукового і практичного значення роботи;
- рівень підготовки студента;
- ступінь самостійності у виконанні роботи;
- вчасність подання роботи на рецензування;
- висновок про те, якою мірою вона відповідає вимогам, що ставляться перед магістерськими роботами.

Рецензію може дати професор або доцент інших кафедр Навчально-наукового інституту мистецтв. Рецензію на творчу мистецьку роботу дають члени Національних Спілок України.

Рецензія є інформацією для екзаменаційної комісії про якість роботи. Вона повинна мати оцінку роботи за шкалою ECTS. Негативна рецензія не є підставою для відхилення магістерської роботи від захисту.

Рецензія також складається в довільній формі, може висвітлювати ті ж питання, що й відгук керівника. Особливу увагу слід звернути на таке:

- актуальність теми;
- вміння застосовувати теоретичні знання;
- наявність у роботі особистих пропозицій, їх новизна, перспективність, практична цінність;
- недоліки роботи.

Якщо магістерська робота не відповідає вимогам, то науковий керівник або завідувач кафедри мають право не допустити її до захисту. Студенту визначається термін для доопрацювання роботи. Студент, який не захистив магістерської роботи у вказані терміни, має академічну заборгованість.

У випадку ухвалення кафедрою рішення про недопуск магістерської роботи до захисту, її захист переноситься на наступний рік і це зумовлює зміну теми магістерського (тема може бути не змінена) дослідження та можливість зміни наукового керівника.

1.3. Перевірка на академічний плагіат

Порядок розгляду фактів академічного плагіату та інших видів порушень академічної доброчесності здійснюється на основі та у відповідності до «Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі студентів ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».

Дипломна робота студента має виконуватися із застосуванням загальних засад та правил наукової етики та академічної доброчесності. При виконанні дипломної роботи студент зобов'язаний:

- з повагою ставитися до авторських прав інших осіб, дослідження яких він використовує при виконанні дипломної роботи;
- коректно застосовувати інформацію з інших джерел шляхом здійснення належного цитування;
- не допускати проявів академічної недоброчесності, серед яких академічний плагіат, фабрикація, фальсифікація тощо.

Дипломна робота, в якій виявлено ознаки академічного плагіату або іншого виду порушення академічної доброчесності, не допускається до захисту та повертається студенту на виправлення та доопрацювання.

Види академічної відповідальності (у тому числі додаткові та/або

деталізовані) учасників освітнього процесу за конкретні порушення академічної доброчесності визначаються спеціальними законами та/або внутрішніми положеннями закладу освіти, що мають бути затверджені (погоджені) основним колегіальним органом управління закладу освіти та погоджені з відповідними органами самоврядування здобувачів освіти в частині їхньої відповідальності (п.3.3. Кодексу честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»).

Академічним плагіатом вважається – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства.

Серед інших видів порушень академічної доброчесності, окрім академічного плагіату, є:

- самоплагіат - оприлюднення власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;

- фабрикація - вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі;

- фальсифікація - свідома зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу.

Для уникнення академічного плагіату при написанні дипломної роботи студент повинен обов'язково посилатися на авторів і джерела, з яких запозичив матеріали, або окремі дані.

У разі використання запозиченого матеріалу без посилання на автора та джерело дипломна робота рішенням кафедри знімається з розгляду.

Перевірці на плагіат підлягає основна частина роботи (без списку використаних джерел та додатків) в електронному вигляді у представлених форматах: *.doc, *.docx, *.rtf.

Кожен структурний підрозділ рішенням вченої ради затверджує відсотки унікальності дипломної роботи.

Перевірку на плагіат забезпечує одноразово і безкоштовно ректорат університету. Випускові кафедри забезпечуються при цьому демоверсіями ліцензійної програми на антиплагіат.

Науковий керівник та студент попередньо повинні бути ознайомлені з встановленими програмою показниками щодо оригінальності тексту. Відповідальність, у випадку встановлення факту академічного плагіату або іншого виду порушення академічної доброчесності, лежить на авторіві роботи.

Результати перевірки на академічний плагіат повинні бути обговорені

на засіданні випускової кафедри. Перевірка на плагіат повинна бути здійснена не пізніше, як за місяць до захисту роботи, включаючи і строк перевірки. Строк перевірки не повинен перевищувати десяти днів.

Процедура перевірки на плагіат та її наслідки регулюються «Положенням про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі студентів ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».

1.4. *Порядок захисту магістерських робіт.*

Дирекція інституту визначає і затверджує графік захисту магістерських робіт та повідомляє його кафедрам і студентам за місяць до захисту. Захист магістерських робіт проводиться на відкритому засіданні Державної екзаменаційної комісії (ЕК), склад якої визначається та затверджується у встановленому порядку. До захисту студент повинен подати:

- зброшурована магістерська робота;
- відгук керівника про роботу студента над магістерською роботою;
- відгук рецензента;
- демонстраційний матеріал до захисту магістерської роботи у вигляді проекту (творчої роботи); Захист магістерської роботи проводиться публічно у наступному порядку.

Представлення студента та поданих ним документів.

Захист магістерської роботи проводиться публічно у наступному порядку:

1. Голова або член комісії зачитує відгук рецензента. Представлення студента та поданих ним документів.

2. Студент у межах 5-10 хвилин висвітлює зміст і основні результати роботи.

У виступі, який студенту слід підготувати заздалегідь, доцільно висвітлити такі питання:

- обґрунтування актуальності теми дослідження; мета, завдання, об'єкт, предмет творчості;

- елементи новизни у теоретичних положеннях та в практичній роботі.

Для виступу бажано підготувати **презентацію**. Її мета – забезпечення стислої візуальної демонстрації основних результатів дослідження. Вона виконується за допомогою програмного забезпечення MS POWERPOINT. При розробці презентації рекомендується дотримуватися однакового шаблону оформлення для всіх слайдів. Структура презентації:

•1-й слайд – інформація з титульної сторінки роботи (назва кафедри,

тема, ПБ студента, ПБ, науковий ступінь та вчене звання керівника, тема, техніка та розміри практичної роботи, рік захисту);

- 2-й слайд – актуальність теми роботи, стан її дослідженості, об’єкт, предмет дослідження, мета та завдання роботи;

- наступні слайди – інформація з розділів, етапи виконання творчої роботи з наведенням пошукових замальовок, начерків, тощо, фото етапів виконання робіт.

У виступі мають міститися також відповіді на основні зауваження наукового керівника та рецензента.

3. Після виступу студента, слово надається керівнику. Далі в обговоренні беруть участь члени комісії і всі бажаючі.

4. Після завершення всіх виступів студенту надається слово для заключного виступу, де він може відповісти на всі питання, які виникли в процесі обговорення його роботи.

5. Оцінка магістерської роботи визначається шляхом обговорення на закритому засіданні комісії.

6. Секретар ДЕКу виставляє оцінку в заліково-екзаменаційну відомість та залікову книжку студента. Свої підписи ставлять голова та члени ДЕКу.

1.5. Критерії оцінювання магістерських робіт

Критерії оцінювання теоретичної частини магістерського дослідження (65 балів)

Назва частини роботи	Макс. к-сть балів	Критерії оцінювання	Розподіл Балів
Вступ. Рівень актуальності проблеми, наявність, повнота і відповідність вимогам до науково-	15	Мотивовано актуальність досліджуваної проблеми. Чітко сформульовані наукові завдання, об’єкт і предмет дослідження. Критично здійснений аналіз основних джерел.	14-15 (відмінно)
		Актуальність проблеми висвітлена не в повній мірі. Чітко сформульовані наукові завдання, об’єкт і предмет дослідження. Слабко проаналізовані спеціальна наукова література з теми дослідження.	13-10 (добре)

дослідного апарату.		Актуальність досліджуваної проблеми звучить не переконливо. Наукові завдання, мета, відзначаються нечіткістю формулювання, повторами. Поверховий, анотований характер аналітичного огляду вітчизняних і зарубіжних публікацій з теми роботи, що не відображає сутності досліджуваної проблеми.	5-9 (задовільно)
		Актуальність дослідженої проблеми не обґрунтована. Мета дослідження не пов'язана з проблемою, сформульована абстрактно чи «відірвана» від завдань дослідження, не відбиває специфіки об'єкта й предмету дослідження. Аналітичний огляд вітчизняних і зарубіжних публікацій з теми роботи відсутній.	0-4 (незадовільно)
<u>Основна частина.</u> Теоретична обґрунтованість проблеми та шляхів її розв'язання, наявність аналізу ключових понять, критичність аналізу, наявність власної позиції, якість ілюстративного матеріалу.	30	Виважено розроблена і повністю реалізована програма дослідження; обґрунтована достовірність відкритих положень, висновків і рекомендацій; виявляється самостійність суджень автора; виклад матеріалу послідовний, а стиль – науковий.	28-30 (відмінно)
		Наукові завдання не завжди послідовні і пов'язані з темою. У викладі матеріалу присутня тавтологія, стиль викладу місцями носить публіцистичний характер. Авторіві в повній мірі не вдалось обґрунтувати достовірність отриманих даних. Висновки часто зроблені під впливом авторитарних джерел.	17-27 (добре)
		Наукові завдання, мета, відзначаються нечіткістю формулювання, повторами. Зовсім відсутнє підтвердження достовірності отриманих даних. Не повністю розкрито концепцію дослідження, поверхово висвітлено стан практичної роботи. Відчувається значна залежність від літературних джерел. У викладі матеріалу часто повторюються одні і ті ж думки. Домінує публіцистичний стиль.	7-16 (задовільно)
		Відсутність обізнаності з проблемою, мотивації, аргументації, логіки викладу. Зміст роботи не відповідає плану наукової роботи або не розкриває тему повністю в її основній частині. Сформульовані розділи та підрозділи не конкретизують суть реальної проблемної ситуації, стан об'єкта та предмету дослідження. Наявність плагіату.	0-6 (незадовільно)

Повнота висновків та їх відповідність завданням	10	Висновки подані у вигляді окремих лаконічних положень, методичних рекомендацій, повністю висвітлюють мету дослідження та поставлені завдання.	9-10 (відмінно)
		Висновки подекуди подані у формі анотації, вони частково відповідають меті дослідження, та поставленим завданням. Висновки не повторюють зміст вступу, основної частини роботи й висновків, зроблених у розділах, а сформульовані більш загально.	7-8 (добре)
		Висновки подані у формі анотації, вони частково відповідають меті дослідження, та поставленим завданням. Висновки повторюють зміст вступу, основної частини роботи й висновків, зроблених у розділах.	4-6 (задовільно)
		Висновки не відповідають меті дослідження, та поставленим завданням. Вони перевантажені фактичним матеріалом, описові. У висновках присутнє цитування і посилання на джерела.	0-3 (незадовільно)
Оформлення переліку використаних джерел	5	Оформлення літературних джерел повністю відповідає вимогам державного стандарту. Використані літературні джерела відповідають темі дослідження, їхня кількість достатня для розкриття теми. Наявні сучасні видання (за останні 5 років).	5 (відмінно)
		Оформлення літературних джерел частково відповідає вимогам державного стандарту. Використані літературні джерела відповідають темі дослідження, їхня кількість достатня для розкриття теми; проте недостатня кількість видань за останні 5-6 років.	4 (добре)
		Оформлення літературних джерел частково відповідає вимогам державного стандарту. Використані літературні джерела не завжди відповідають темі дослідження, їхня кількість недостатня для розкриття теми; відсутні видання за останні 5-6 років.	2-3 (задовільно)
		Кількість джерел недостатня. Бібліографічний опис джерел подається без дотримання вимог державного стандарту, укладені не за алфавітом.	0-1 (незадовільно)
Оформлення роботи. Наявність у тексті	5	Обсяг роботи відповідає вимогам. Логічна і змістовна композиційна побудова роботи, оптимальна рубрикація тексту. Коректне використання поняттєвої термінології. Посилання	5 (відмінно)

граматичних, орфографічних, технічних помилки.	та ілюстрації оформлені згідно вимог. Робота має естетичний вигляд, у тексті відсутні помилки.	
	Обсяг роботи відповідає вимогам Рубрикація тексту відображає основний зміст роботи В оформленні посилань та додатків зустрічаються неточності.	4 (добре)
	Обсяг роботи відповідає вимогам. Рубрикація тексту не повністю відображає зміст роботи В оформленні посилань зустрічаються помилки. Додатки оформлені неохайно, текст містить помилки.	2-3 (задовільно)
	Обсяг роботи недостатній. Рубрикація тексту не відображає зміст роботи. В оформленні посилань, додатків зустрічаються грубі помилки. Робота не має естетичного вигляду. У тексті велика кількість помилок.	0-1 (незадовільно)

Критерії оцінювання практичної (творчої) роботи (30 балів)

Назва частини роботи	Макс. к-сть балів	Критерії оцінювання роботи	Розподіл балів:
Відповідність об'єму (формату) твору.	5		1-5
Відповідність наукового дослідження практичній роботі.	5		1-5
Художньо-естетична цінність твору.	15	Створена виразна чітка композиційна структура з виявленим композиційним центром та забезпеченням композиційної рівноваги. Правдиво передані фактура, об'єм, плановість, перспектива, збережено загальні анатомічні пропорції та побудову об'єктів, детально пророблено фігури та тло. Повністю розкрито тему. Забезпечено художню виразність графічних чи	9-10 (відмінно)

		живописних засобів (плями, контуру, силуету, штриха, тону, кольору тощо). Робота виконана акуратно та естетично оформлена.	
		Створена чітка композиційна структура з виявленим композиційним центром та забезпеченням композиційної рівноваги. У передачі фактури, об'єму, плановості, перспективи, збереженні загальних анатомічних пропорцій та побудові об'єктів є деякі неточності, детальність проробки фігур та тла. Достатньо повно розкрито тему. Забезпечено художню виразність графічних чи живописних засобів (плями, контуру, силуету, штриха, тону, кольору тощо). Робота виконана акуратно та естетично оформлена.	6-8 (добре)
		Присутні значні огріхи у збереження цілісності зображення (форми), підпорядкованості другорядного головному. Виявлено значні недоліки у світлотіньовій розробці форми, передачі фактури, плановості, перспективи, збереженні загальних анатомічних пропорцій та конструктивній побудові об'єктів. Тема розкрита невиразно. Художня виразність графічних чи живописних засобів (плями, контуру, силуету, штриха, тону, кольору тощо) передана на низькому рівні. Робота виконана неакуратно.	4-5 (задовільно)
		У роботі не збережено цілісність зображення (форми), відсутній композиційний центр. Виявлено значні недоліки у світлотіньовій розробці форми, передачі фактури, плановості, перспективи, збереженні загальних анатомічних пропорцій та конструктивній побудові об'єктів. Тема не розкрита. Художня виразність графічних чи живописних засобів (плями, контуру, силуету, штриха, тону, кольору тощо) передана на низькому рівні. Робота виконана неакуратно, не оформлена належним чином.	0-3 (незадовільно)
Дотримання поетапності виконання завдання.	5	При виконанні творчої роботи повністю дотримано календарного графіка, робота виконувалась поетапно та під контролем консультанта.	5 (відмінно)
		Робота виконувалась поетапно, проте результати самостійної роботи над твором подавались на перевірку не завжди вчасно.	4 (добре)

		Календарного графіка не дотримано, пропущено етапи ескізування твору, низький рівень самостійності у генеруванні ідей та їх втілення у матеріалі.	3 (задовільно)
		Робота виконувалась без дотримання рекомендованого графіка, пропущено важливі етапи ескізування, практично усі консультації у процесі виконання твору.	0-2 (незадовільно)

Критерії оцінювання магістерської роботи в процесі захисту автором (5 балів).

Представлення роботи під час захисту.	5	Доповідь побудована логічно і аргументовано. Вільне володіння матеріалом дослідження. Компетентні та вичерпні відповіді на запитання.	5 (відмінно)
		Виступ не зовсім логічно продуманий, перевантажений теоретичними постулатами Не досить вільне володіння матеріалом дослідження Відповіді на запитання не завжди точні.	4 (добре)
		Матеріал доповіді не згрупований, переобтяжений зайвими деталями. Відчувається залежність від тексту доповіді. Відповіді на запитання неточні, розпливчасті.	3 (задовільно)
		Доповідь не представляє основного змісту дослідження, громіздка і затягнута в часі. Нездатність самостійно висловитись з проблеми, що досліджувалась. Нерозуміння суті питань і неспроможність на них відповісти.	0-2 (незадовільно)

Сумарна шкала оцінювання (теоретичної та практичної роботи):

Сума балів	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
80-89	B	Добре
70-79	C	
60-69	D	Задовільно
50-59	E	
25-49	FX	Незадовільно
1-24	F	

Усі роботи позитивно оцінені науковими керівниками, допускаються до захисту. Під час захисту магістерської роботи, крім зазначених вище критеріїв,

враховується рівень сформованості в студента вміння робити усне наукове повідомлення і давати вичерпні, аргументовані відповіді на запитання за темою роботи.

Оцінка «відмінно» виставляється в тому разі, якщо зміст відповідає темі дослідження, робота містить добре продуману і правильно оформлену програму дослідження та ґрунтований критичний аналіз наукової літератури з відповідної проблеми, судження студента відзначаються оригінальністю, студент продемонстрував високий рівень самостійності під час виконання роботи, яка грамотно виконана, охайно оформлена та вчасно подана науковому керівнику.

Оцінку «добре» ставиться за наявності незначних недоліків – недостатньо точних висновків, поодиноких випадків порушення логіки викладу, вимог стилю, перевантаженості цитатами, огріхами в оформленні;

«задовільно» виставляється, якщо студент виконав роботу відповідно до вимог, орієнтується в даній темі, але не може достатньо аргументовано сформулювати висновки, відчуває значні труднощі в логічному викладі досліджуваних завдань, не достатньо переконливо і впевнено захищає роботу;

За наявності значних недоліків – неправильно розроблено програму дослідження, тему проаналізовано поверхнево, не витримано вимог до оформлення роботи тощо – виставляється оцінка «незадовільно».

Якщо магістерська робота не задовольняє зазначених вимог (наприклад, зміст не відповідає назві роботи), ставиться оцінка «незадовільно».

Магістерські роботи, що містять особливо цінні рішення, пропозиції, можуть бути рекомендовані ЕК до опублікування у наукових фахових виданнях. Студент (слухач), який при захисті магістерської роботи отримав незадовільну оцінку, відраховується з університету і йому видається академічна довідка. За ним залишається право бути повторно допущеним до захисту магістерської роботи протягом наступних трьох років.

Повторно магістерська робота виконується за наявності заяви студента (слухача) магістратури про допуск до захисту, дозволу ректора і рішення випускової кафедри про затвердження теми магістерської роботи і призначення керівника.

1.6. Порядок зберігання магістерських робіт.

Захищені роботи зберігаються на кафедрі протягом п'яти років. Лаборант кафедри їх облікує і відповідає за збереження. Після завершення терміну зберігання завідувач кафедри створює комісію для списання і ліквідації магістерської роботи.

РОЗДІЛ II. МЕТОДИКА ПІДГОТОВКИ Й ОФОРМЛЕННЯ МАГІСТЕРСЬКИХ РОБІТ

2.1. Вимоги до магістерських робіт

Згідно з «Положеннями про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах» України магістерська робота виконується з метою закріплення і узагальнення знань, отриманих студентами під час навчання, та їх застосування до комплексного вирішення конкретного фахового завдання.

У процесі роботи студенти вдосконалюють і розвивають такі навички та вміння:

- самостійно формулювати проблему дослідження;
- визначати мету, основні завдання;
- здійснювати пошук і добір потрібної наукової інформації;
- логічно і аргументовано висловлювати свої думки, пропозиції, робити висновки;
- правильно оформлювати науково-довідковий матеріал;
- публічно захищати підготовлену роботу.

Перш ніж розпочати написання магістерської роботи, студент має ознайомитися з основними вимогами до її написання:

Актуальність теми. Актуальність у перекладі з латинської означає важливість, практичну значущість розглядуваної проблеми.

Достатній теоретичний рівень. Ця вимога означає, що студент має розкрити тему роботи на сучасному рівні розвитку мистецтвознавчої та педагогічної науки, використовуючи такі підходи й наукові знання, що пояснюють різні явища або дають оцінку предметам матеріальної культури з позицій сьогодення. Крім того, студент має достатньо повно розкрити основні поняття і терміни, що стосуються проблеми роботи, включити тільки об'єктивні факти і реальні приклади.

Дослідницький характер. У роботі мають міститись елементи дослідження:

-вивчення достатньої кількості опублікованих джерел (книг, журналів, статей та інших розробок) вітчизняних і зарубіжних авторів;

-систематизація та аналіз різних думок і підходів, формування власної точки зору на проблему, що розглядається;

-порівняння теоретичних поглядів учених, педагогічних працівників тощо;

-розробка висновків, рекомендацій.

2.2. Основні етапи виконання магістерських робіт

Підготовка магістерської роботи охоплює кілька етапів.

Підготовчий етап.

Написання основних структурних частин роботи: Вступ, Розділ (його назва), Висновки тощо.

Другий етап магістерської роботи безпосередньо пов'язаний з написанням тексту. Готуючись до написання магістерської роботи, доцільно ще раз уважно прочитати її. Проаналізований матеріал викладається відповідно до змісту окремих розділів і підрозділів. Кожний розділ висвітлює самостійне питання, а підрозділ (параграф) – окрему частину цього питання.

Магістерська робота містить:

Титульний аркуш. Має єдину форму (додаток А).

Зміст. Містить назви та номери початкових сторінок усіх структурних елементів роботи (додаток Б).

Вступ до кваліфікаційної роботи містить такі компоненти:

Актуальність обраної теми – у цій частині вступу висвітлюють сутність проблеми, показують чому тема є цікавою для вивчення (близько пів сторінки). Обґрунтуванню актуальності сприяє оцінка ступеня вивченості теми та аналіз літератури (хто з вчених, мистецтвознавців та педагогів працював над цією проблематикою).

Мета і завдання. Визначення мети є одним із найважливіших завдань, оскільки потрібно в одному реченні сформулювати провідну ціль усієї праці. Також слід вказати конкретні завдання, які студент ставить перед собою для досягнення цієї мети.

Об'єкт і предмет дослідження. Об'єкт (1 речення) – це процес або явище, що створює проблемну ситуацію і обране для вивчення. В об'єкті обирається частина, яка є предметом вивчення, на неї спрямовується увага студента. Саме предмет (1 речення) визначає тему роботи. Щоб правильно визначити об'єкт і предмет, не плутаючи їх між собою, слід пам'ятати – об'єкт вивчення і предмет вивчення співвідносяться як загальне і часткове.

Методи дослідження. Автор роботи має чітко окреслити всі використані в дослідженні методи для досягнення поставленої мети і завдань. Вибір методів повинен логічно впливати зі змісту роботи, адекватно розкривати об'єкт і предмет дослідження. Метод – це спосіб досягнення мети. До методів, які можуть бути використані при виконанні кваліфікаційної роботи належать евристичний та аналогій, різні методи емпіричного рівня (спостереження, порівняння, узагальнення, метод проб і помилок).

Практичне значення одержаних результатів. Тут треба подати відомості про практичне застосування теоретичного матеріалу та художнього твору.

Публікації та виставки (за наявності). Таку інформацію подають у тому випадку, якщо студент брав участь у виставках (кількість, назви, дати), має персональні виставки (кількість, назви, дати), має публікації (кількість, бібліографічний опис).

Структура та обсяг кваліфікаційної роботи. Подати відомості про те, з чого складається пояснювальна записка – вступ, два розділи, висновки, список використаних джерел, додатки, загальний обсяг роботи (кількість сторінок), основний текст роботи (кількість сторінок без вступу, висновків, списку використаних джерел, додатків). Вказати на те, що робота містить додатки (кількість додатків)

У змісті **першого розділу**, як правило, розглядаються теоретичні питання з теми кваліфікаційної роботи, написані з використанням літературних першоджерел з обов'язковими посиланнями на них.

Цей розділ являє собою критичне висвітлення здобутків попередників (науковців) і може бути присвячений з'ясуванню основних етапів розвитку наукової думки з тієї проблеми, яку розв'язує автор. Під час аналізу можна зробити низку теоретичних висновків і узагальнень. Важливо окреслити ті питання, які залишилися невирішеними й тим самим умотивували необхідність проведення власного дослідження.

У **другому** розділі розкриваються методичні основи вивчення обраної проблематики у закладах загальної середньої та позашкільної освіти (уроки образотворчого мистецтва або заняття гуртка). Здійснюється аналіз досвіду вивчення обраного виду мистецтва (техніки, творчості митців). Вносяться пропозиції щодо забезпечення педагогічних умов та методики вивчення обраного виду мистецтва на уроках образотворчого мистецтва на гурткових заняттях з декоративно-ужиткового мистецтва, дизайну тощо.

У кінці кожного розділу формулюють висновки із стислим викладенням наведених у розділі наукових і практичних результатів.

Висновки. Головна мета висновків – підсумки проведеної роботи. Висновки складаються дуже стисло й виразно. Висновки подаються як окремі лаконічні положення чи методичні рекомендації. Дуже важливо, щоб вони відповідали поставленим завданням. У висновках необхідно зазначити не тільки позитивне, що вдалося виявити в результаті вивчення теми, але й помилки та проблеми, а також конкретні рекомендації щодо їх усунення.

Список використаних джерел. Джерела у списку використаної літератури можна розміщувати в алфавітному порядку прізвищ авторів або у

порядку появи посилань у тексті. До такого списку включається та література, якою студент користувався для розкриття теми дипломної роботи, незалежно від того, є на них посилання в тексті чи воно відсутнє.

Посилання роблять у квадратних дужках із зазначенням номера джерела у списку і сторінки, наприклад: [5, с. 38]. Крапка ставиться *після дужок*.

Бібліографічний опис джерел складають відповідно до чинних стандартів: ДСТУ ГОСТ 7.1:2–6 Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання. Система стандартів з інформації, бібліографічної та видавничої справи. (ГОСТ 7.1 – 2003, ГОТ). Введено в дію з 01 липня 2007 р. (Додаток Л).

Національний стандарт України ДСТУ 8302:2015, що набув чинності 01 липня 2016 р. (Додаток М).

Спочатку зазначаються праці, видані кирилицею (українською чи російською мовами), далі йдуть джерела, видані іноземними мовами, а також посилання на веб-ресурси.

Список використаних джерел має містити 45 і більше позицій для магістерської роботи.

Додатки. Додатки – це обов’язковий компонент дослідницької роботи. Вони містять допоміжний матеріал, необхідний для повноти сприйняття змісту праці.

Додатки оформляються як продовження магістерської роботи і розміщуються після списку використаних джерел. Додатками можуть бути таблиці, ілюстрації, графічний матеріал, розрахунки тощо, що мають рекомендаційний або довідковий характер.

Додатки розміщуються в тому порядку, у якому згадуються у тексті кваліфікаційної роботи. Посилання на додатки в текстовій частині дипломної роботи є обов’язковим і позначається словом «Додаток» із зазначенням відповідної літери додатка (наприклад «Додаток А»).

На першому чистому аркуші посередині великими літерами пишуть ДОДАТКИ. Кожний додаток починають із нової сторінки. Посередині над заголовком додатка пишуть слово «Додаток». Усі додатки послідовно нумеруються великими літерами української абетки (наприклад, «Додаток А»), за винятком літер Г, Є, З, І, Ї, Й, О, Ч, Ь.

Додаток повинен мати заголовок, надрукований малими літерами з першої великої літери симетрично відносно тексту сторінки.

У додатках обов’язково має бути показана послідовність виконання (ескізи, етапність) та фото завершеної практичної роботи (мистецького твору).

2.3. Структура, обсяг та технічне оформлення магістерської роботи

Оформлення структурних частин та їх заголовків.

Кожну структурну частину роботи «ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» нормативним напівжирним накресленням починають з нової сторінки, а їх заголовки друкують прописними (великими) літерами симетрично до тексту (по центру сторінки). Номер розділу друкують після слова «РОЗДІЛ» без крапки. Назва розділу – з наступного рядка. Розмір шрифту – 14, напівжирний, літери прописні, вирівнювання по центру без абзацного відступу. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Інтервал (відстань) між заголовком структурної частини і тексту подвоюється.

Заголовки підрозділів друкують рядковими (маленькими) літерами (крім першої прописної) напівжирним шрифтом з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою. Інтервал між заголовком підрозділу і текстом подвоюють.

Заголовки пунктів друкують рядковими (маленькими) літерами (крім першої прописної) напівжирним шрифтом розрядкою з абзацного відступу в підбір до тексту. В кінці заголовка пункту ставиться крапка. Пункт може не мати заголовка, а складатися тільки зі свого порядкового номера.

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу арабськими цифрами. Перша вказує на номер розділу, друга – на номер підрозділу. Після номера підрозділу ставиться крапка. Назва друкується малими літерами, кегль 14, напівжирний. Після назви підрозділів крапки не ставляться.

Нумерація сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів
Нумерація сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів, малюнків, таблиць, формул подають арабськими цифрами без знака №.

Нумерація сторінки проставляється у правому верхньому куті. Першою сторінкою пояснювальної записки є титульна сторінка, яка включається до загальної нумерації сторінок, однак на якій номер сторінки не ставиться.

Заголовки таких структурних частин роботи, як зміст, вступ, висновки, список використаних джерел не мають порядкового номера. Аркуші, на яких розміщені ці структурні частини, нумерують звичайним чином.

Номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ», після номера крапку не ставлять, потім з нового рядка друкують заголовок розділу.

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу напівжирного накреслення складається з номера розділу й порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. Крапку ставлять і в кінці номера підрозділу, наприклад, 2.1. (перший підрозділ другого розділу). Потім у тому ж рядку йде заголовок підрозділу.

Пункти нумерують у межах кожного розділу. Номер пункту

(напівжирного накреслення) складається з номерів розділу, підрозділу, пункту, між якими ставлять крапку. Крапку ставлять і в кінці номера пункту, наприклад 1.2.3. (третій пункт другого підрозділу першого розділу). Потім у тому ж рядку друкують заголовок пункту.

Підпункти нумерують у межах кожного пункту за такими ж правилами, як і пункти.

Нумерація ілюстрацій, таблиць на окремих сторінках роботи.

Ілюстрації й таблиці, розташовані на окремих сторінках роботи, включають до загальної нумерації сторінок. Таблицю, малюнок або креслення, поданому на аркуші, більшому за формат А4, рахують як одну сторінку.

Ілюстрацію позначають словом «Рис.», таблиці написом «Таблиця» і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій і таблиць, поданих у додатках.

Номер ілюстрації (таблиці) складається з номера розділу й порядкового номера ілюстрації (таблиці), між якими ставиться крапка, наприклад: Рис. 1.3. (третя ілюстрація першого розділу); Таблиця 3.4. (четверта таблиця третього розділу).

Напис «Рис», номер ілюстрації, її назву і пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією.

Напис «Таблиця», її номер розміщують у правому верхньому куті над відповідним заголовком таблиці.

Якщо в роботі одна ілюстрація (таблиця), її нумерують за загальними правилами.

При перенесенні частини таблиці на інший аркуш (сторінку) слово «Таблиця» і номер її вказують один раз праворуч над першою частиною таблиці, а над іншими частинами пишуть слова «Продовження табл. » і вказують номер таблиці, наприклад: «Продовження табл. 1.2».

Загальні правила цитування та посилання на використані джерела

При написанні кваліфікаційної роботи студент повинен посилатися на цитовану літературу, або на ті джерела, звідки взято ідеї, висновки, задачі, питання, вивченню яких присвячена робота. Посилатися слід на останні видання публікацій.

Якщо використовують відомості, матеріали з монографій, оглядових статей, інших джерел з великою кількістю сторінок, тоді в посиланні необхідно точно вказати номери сторінок, ілюстрацій, таблиць, формул з джерела, на яке є посилання.

Посилання в тексті на літературні джерела слід зазначати порядковим номером за переліком посилань, виділеним двома квадратними дужками,

наприклад, «... у працях [1-7]...».

Для підтвердження власних аргументів посиланням на авторитетне джерело або для критичного аналізу того чи іншого друкованого твору слід наводити цитати. Науковий етикет потребує точно відтворювати цитований текст, бо найменше скорочення наведеного витягу може спотворити зміст, закладений автором.

Загальні вимоги до цитування такі:

а) текст цитати починається і закінчується лапками і наводиться в тій граматичній формі, у якій він поданий у джерелі, із збереженням особливостей авторського написання. Наукові терміни, запропоновані іншими авторами, не виділяються лапками, за винятком тих, що викликали загальну полеміку. У цих випадках використовується вираз «так званий»;

б) цитування повинно бути повним, без довільного скорочення авторського тексту та без перекручень думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускається без перекручення авторського тексту і позначається трьома крапками. Вони ставляться у будь-якому місці цитати (на початку, всередині, наприкінці). Якщо перед випущеним текстом або за ним стояв розділовий знак, то він не зберігається;

в) кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело;

г) при непрямому цитуванні (переказі, викладі думок інших авторів своїми словами), що дає значну економію тексту, слід бути гранично точним у викладенні думок автора, коректним щодо оцінювання його результатів і давати відповідні посилання на джерело;

д) якщо необхідно виявити ставлення до окремих слів або думок з цитованого тексту, то після них у круглих дужках ставлять знак оклику або знак питання;

е) коли студент (автор роботи), наводячи цитату, виокремлює в ній деякі слова, то робиться спеціальне застереження, тобто після тексту, який пояснює виокремлення, ставиться крапка, потім дефіс і вказуються ініціали автора, а весь текст застереження вміщується у круглі дужки. Варіантами таких застережень є, наприклад: (курсив наш. – Б.М.), (підкреслено мною. – Б.М.), (розбивка моя. – Б.М.).

РОЗДІЛ Ш.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ В МАТЕРІАЛІ

Практична частина магістерської роботи – це завершений мистецький твір (або серія творів, об'єднаних однією думкою), який має засвідчити високу освітню і професійну підготовку її автора, зокрема: розуміння композиційних законів, правил, прийомів, засобів, тощо і вміле їх використання у творі мистецтва; грамотне володіння технологічними, пластичними та виражальними засобами малюнку, живопису, скульптури, творів декоративно-прикладного мистецтва і т. ін.; здатність випускника до самостійного вирішення творчих завдань після закінчення навчання у ВНЗ.

Практична частина роботи – це конкретні результати творчої діяльності випускника (картина, серія графічних робіт, панно, вироби декоративно-прикладного мистецтва тощо). Вона має бути завершеним, оформленим самостійним мистецьким твором, виконаним у матеріалі на достатньо високому професійному рівні з дотриманням відповідної технології, а також підготовчу частину, представлену в ескізах, начерках, фото тощо.

Творча робота – найскладніший етап у підготовці дипломної роботи, адже під час її виконання підсумовуються усі отримані професійні знання і вміння, навички самоаналізу, самовдосконалення і творчого підходу.

Етапи виконання творчої частини кваліфікаційної роботи

1. Тематику магістерської роботи в матеріалі студент вибирає самостійно з переліку тем, що пропонуються кафедрою. В окремих випадках робота може бути виконана на іншу тематику з дозволу керівника.

2. Перш ніж розпочати магістерську роботу в матеріалі студенту необхідно ознайомитися з аналогічними творами народного чи образотворчого мистецтва, аналогами в музеях міста й області, ілюстративним матеріалом, роботами сучасних митців, а також роботами з методичного фонду кафедри.

3. Магістерська робота в матеріалі повинна носити творчий характер. У процесі виконання роботи слід враховувати художньо-творчі здібності студента.

4. Виконуючи об'ємно-просторові композиції, необхідно визначити їх форму, виразність і пропорційність мас. Адже створюючи орнаментальну композицію декору, слід відштовхуватись від форми виробу, намагатися розкрити пластичні переваги саме цієї форми.

Наступним етапом роботи є виконання ескізу майбутнього виробу, що є

необхідним для визначення його розмірів, масштабного співвідношення деталей та його місця в інтер'єрі.

5. Узгодивши ескіз майбутнього виробу з керівником, слід вибрати матеріал та засоби виконання. Послідовність виконання роботи в матеріалі така ж, як і на практичних заняттях з декоративно-прикладного чи образотворчого мистецтва із дотриманням усіх художньо-технологічних прийомів та правил техніки безпеки. Творче завдання повинно вирізнятися високим художнім рівнем виконання, відповідати функціональним і естетичним вимогам.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Болюбаш Я. Я. Організація навчального процесу у вищих закладах освіти: навчальний посібник / Я. Я. Болюбаш. – Київ: ВВП «Компас», 1997. – 64 с.
2. Гончаренко С. У. Педагогічні дослідження: методичні поради молодим науковцям / С. У. Гончаренко. – Київ-Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2010. – 308 с.
3. Методичні рекомендації до виконання й оформлення випускних кваліфікаційних робіт з образотворчого мистецтва: (для ОС «бакалавр» та ОС «магістр» зі спеціальності 014 Середня освіта (Образотворче мистецтво) / Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини, Ф-т мистецтв, Каф. образотворч. мистецтва; уклад.: О. Музика, М. Пічкур. – Умань: Візаві, 2020. – 48 с.
4. Методичні рекомендації до виконання та захисту магістерських робіт: для студентів спеціальності 014 Середня освіта (Образотворче мистецтво). Видання доповнене. / Укладачі: І. С. Тютюнник, І. І. Пацалюк. Тернопіль : ТНПУ імені Володимира Гнатюка, 2019. 56 с.
5. Моргун В. Ф. Кваліфікаційні наукові роботи з психології: курсова, дипломна, магістерська: метод. рекомендації [для студентів] / В. Ф. Моргун, Л. С. Москаленко. – Полтава: ТОВ «Фірма «Техсервіс», 2007. – 72 с.
6. Мороз І. В. Структура дипломних кваліфікаційних робіт та вимоги до їх написання, оформлення і захисту / І. В. Мороз. – К., 1997. – 56 с.
7. Мужикова І.М. Вимоги до кваліфікаційних робіт з образотворчого мистецтва у вищому педагогічному навчальному закладі та критерії їх оцінювання // Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції «Гуманістичні орієнтири мистецької освіти», 27-29 квітня 2011 року. – Вип. 11 (16). – К. : НПУ, 2011. – С. 223 – 228.
8. Основні вимоги до дисертацій та авторефератів дисертацій // Бюлетень ВАК України, 2007. – № 6. – С.9-16.
9. Приклади оформлення бібліографічного опису у списку джерел, який наводять у дисертації, і списку опублікованих робіт, який наводять в авторефераті // Бюлетень ВАК України, 2009. – №5. – С.26-30.

10. Рудницька О. П. Основи педагогічних досліджень / О.П. Рудницька
А. Г. Болгарський, Т. Ю. Свистельнікова – К, 1998. – 143 с.

11. Рудницька О. П. Педагогіка : загальна та мистецька : навч. посіб. /
О. П. Рудницька. – Тернопіль : Навчальна книга - Богдан, 2005. – 360 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

***Взірець* титульного аркушу ДР**

Державний вищий навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника»

(назва інституту, факультету)

(повна назва кафедри)

ДИПЛОМНА РОБОТА

(освітній рівень)

на тему _____

Виконав: студент _____ курсу, _____ групи

спеціальності _____

(шифр і назва спеціальності)

(прізвище та ініціали студента)

Керівник _____

(науковий ступінь, вчене звання, прізвище та ініціали)

Рецензент _____

(науковий ступінь, вчене звання, посада прізвище та ініціали)

Івано-Франківськ – 20__р.

Додаток Б

Зміст

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1 (Назва).....	6
1.1. (Назва).....	12
1.2. (Назва).....	20
Висновок до першого розділу	21
РОЗДІЛ 2. (Назва).....	21
2.1. (Назва).....	28
2.2. (Назва).....	36
2.3. (Назва).....	44
Висновок до другого розділу	45
ВИСНОВКИ.....	45
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	48
ДОДАТКИ.....	50

Додаток В

Взірець індивідуального завдання

Державний вищий навчальний заклад

«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

Інститут, факультет _____

Кафедра _____

Освітній рівень _____

(шифр і назва)

Затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № _____ від _____

Завідувач кафедри _____

(підпис)

(прізвище, ініціали)

ЗАВДАННЯ НА ДИПЛОМНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи, керівник роботи _____
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)
2. Перелік _____ питань, _____ які потрібно розробити _____
3. Дата видачі завдання _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ п/п	Назва етапів роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка

Студент _____

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Керівник роботи _____

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Додаток Г
Взірець форми відгуку наукового керівника

ВІДГУК
на дипломну роботу

студента _____
(прізвище, ім'я)

на тему _____
(назва теми)

(Текст відгуку)

Загальна оцінка дипломної роботи та висновки щодо
рекомендації до
захисту в ЕК.

Науковий керівник _____
(посада, місце роботи) _____
(ініціали, прізвище) _____ (підпис)

“ _____ ” _____ 20 _____ р.

Додаток Д
КРИТЕРІЇ оцінювання магістерської роботи

№	Назва частини роботи	Критерії оцінювання роботи	Макс. к-сть балів
1	Теоретична частина		65
	вступ	Рівень актуальності проблеми, наявність, повнота і відповідність вимогам до науково-дослідного апарату.	15
	основна частина	Теоретична обґрунтованість проблеми та шляхів її розв'язання, наявність аналізу ключових понять, критичність аналізу, наявність власної позиції, якість ілюстративного матеріалу.	30
	висновки	Повнота висновків та їх відповідність завданням	10
	список використаних джерел	Правильність оформлення літературних джерел; відповідність використаних літературних джерел темі дослідження; наявність сучасних видань (за останні 5 років); логічний зв'язок з посиланнями в тексті; достатність кількості джерел (не менше 60).	5
	Наявність у роботі граматичних, орфографічних, технічних помилок.		5
2	Практична частина		30
		Відповідність наукового дослідження практичній роботі.	5
		Відповідність об'єму (формату) твору.	5
		Художньо-естетична цінність твору.	15
Дотримання поетапності виконання завдання.		5	
3	Захист роботи	Відповідність доповіді змісту магістерської роботи; повнота відповідей на запитання, якість ілюстративного матеріалу та його презентація, культура мовлення.	5
РАЗОМ			100

Підпис наукового керівника _____

Додаток Е

Приклади оформлення списку літератури згідно
ДСТУ 8302:2015
«Інформація та документація. Бібліографічне
посилання. Загальні положення та правила
складання» з урахуванням правок (код
УКНД 01.140.40) детально подані на
<http://lib.pu.if.ua>

Хар-ка джерела	Приклад оформлення
Книги (монографії, підручники, посібники)	
Один автор	<p>Битяк Ю. П. Державна служба в Україні: організаційно-правові засади: монографія. Харків: Право, 2005. 304 с.</p> <p>Краснова М. В. Договори в екологічному праві України: навч. посіб. / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ: Алерта, 2012. 216 с.</p> <p>Кузніченко С. О. Закон України «Про правовий режим надзвичайного стану»: наук.-практ. комент. / Одес. держ. ун-т внутр. справ. Харків: Право, 2015. 164 с.</p> <p>Тертишник В. М. Науково-практичний коментар Кримінального процесуального кодексу України: із змін. та допов. на 12 берез. 2016 р. 12-те вид., допов. і переробл. Київ: Правова єдність, 2016. 810 с.</p> <p>Johnson L. K. Bombs, bugs, drugs and thugs: intelligence and America's quest for security. New York; London: New York University Press, 2000. 326 p.</p>
Два автори	<p>Васильєв С. В., Ніколенко Л. М. Доказування та докази у господарському процесі України: монографія. Харків, 2004. 192 с.</p> <p>Каткова Т. В., Каткова А. Г. Закінчення досудового слідства у кримінальних справах: практич. посіб. Харків: Право, 2011. 136 с.</p> <p>Петришина М. О., Петришин О. А. Міжнародно-правові стандарти у сфері місцевого самоврядування: наук. доп. / Нац. акад. прав. наук України, НДІ держ. буд-ва та місц. самоврядування. Харків: Право, 2016. 44 с. (Серія «Наукові доповіді»).</p>

Три автори	<p>Комаров В. В., Світлична Г. О., Удадьцова І. В. Окреме провадження: монографія / за ред. В. В. Комарова. Харків, 2011. 312 с.</p> <p>Сичевський В. В., Харитонов Є. І., Олейніков Д. О. Науково- практичний коментар до розділу І Особливої частини Кримінального кодексу України (Злочини проти основ національної безпеки України) / Служба безпеки України. Харків, 2016. 232 с. (Бібліотека слідчого).</p> <p>Helfer M. E., Kempe R. S., Krugman R. D. The battered child. 5th ed. Chicago, IL: University of Chicago Press, 1997. 700 p.</p>
Чотири і більше авторів	<p>Прилипко С. М., Ярошенко О. М., Мороз С. В., Малиновська К. А. Укладення трудового договору: теоретико-прикладне дослідження: монографія. Харків, 2013. 288 с.</p> <p>Колективні політичні права і свободи людини та громадянина в Україні: проблеми теорії та практики: монографія / Є. І. Григоренко та ін.; Харків. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. Харків: [б. в.], 2013. 352 с.</p> <p>The mutual fund industry: Competition and investor welfare / R. G. Hubbard et al. New York, NY: Columbia University Press, 2010. 256 p.</p>
Автор(и) та редактор(и)/упорядник(и)	<p>Гель А. П., Семаков Г. С., Яковець І. С. Кримінально-виконавче право України: навч. посіб. / ред. А. Х. Степанюк. Київ, 2008. 624 с.</p> <p>Грошевий Ю. М. Вибрані праці / упоряд.: О. В. Капліна, В. І. Маринів. Харків, 2011. 656 с.</p> <p>Петрик О. І. Шлях до цінової стабільності: світовий досвід і перспективи для України: монографія / відп. ред. В. М. Геєць. Київ: УБС НБУ, 2008. 369 с.</p> <p>Plath S. The unabridged journals / ed. K. V. Kukil. New York, NY: Anchor, 2000. 680 p.</p>
Автор (и) та перекладач(і)	<p>Бэнтли Э. Жизнь драмы / перевод с англ. В. Воронина; предисл. И. Минакова. Москва. : Айрис-пресс, 2004. 416 с.</p> <p>Laplace P. S. A philosophical essay on probabilities / trans.: F. W. Truscott, F. L. Emory. Original work published 1814. New York, NY: Dover, 1951. 196 p.</p>

<p>Без зазначення автора</p>	<p>Галузева економічна політика держави: проблеми правового забезпечення: колект. моногр. / за наук. ред. Д. В. Задихайла. Харків, 2013. 520 с. (Серія "Наукові праці кафедри господарського права Національного університету "Юридична академія України імені Ярослава Мудрого"; т. 1).</p> <p>Конституція України: наук.-практ. комент. / редкол.: В. Я. Тацій (голова) та ін. 2-ге вид., переробл. і допов. Харків: Право, 2012. 1128 с.</p> <p>Протидія терористичній діяльності: міжнародний досвід і його актуальність для України: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 30 верес. 2016 р. Київ: Нац. акад. прокуратури України. 2016. 432 с.</p> <p>Twenty-fourhours a day. Miami, FL: BN Publishing, 2010. 400 p.</p>
<p>Багато томні видання</p>	<p>Теорія і методика фізичного виховання : в 2 т. / ред. Т. Ю. Кірцевич; пер. з рос. Л. К. Кожевнікової. Київ, 2008. Т. 1 : Загальні основи теорії і методики фізичного виховання. 392 с. ; Т. 2 : Методика фізичного виховання різних груп населення. 368 с.</p>
<p>Окремий том</p>	<p>Франко І. Із секретів поетичної творчості // Франко І. Зібрання творів : у 50-ти т. / АН УРСР. Ін-т л-ри ; редкол. : Є. Кирилюк (голов. ред.) та ін. Київ : Наук. думка, 1976–1986. Т. 31 : Літературно-критичні праці (1897–1899) / уклад. Ф. Лось. 1981. 596 с.</p>
<p>Інші видання</p>	
<p>Автореферат дисертацій</p>	<p>Кравчук В. М. Припинення корпоративних правовідносин в господарських товариствах: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.03 / Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. Харків, 2010. 36 с.</p> <p>Лісов О. С. Новітня вітчизняна історіографія створення та діяльності розвідки і контррозвідки України у 1917–1991 роках: автореф. дис. канд. іст. наук: 20.02.22 / Нац. ун-т оборони України ім. Івана Черняхівського. Київ, 2017. 20 с.</p>

<p>Дисертації</p>	<p>Сокуренко В. В. Публічне адміністрування сферою оборони в Україні: дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.07 / Нац. акад. внутр. справ. Київ, 2016. 573 с.</p> <p>Костенко В. О. Економіко-правове забезпечення використання та охорони земель: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.06 / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків, 2015. 183 с.</p> <p>Bryant B.D. A sequentially articulate experiment to compare two instructional software rein putin frastructures: Doctoral dissertation /University at Albany. Albany, NY, 1998. 150 p.</p>
-------------------	--

Архівні документи	<p>Матеріали Ради Народних комісарів Української Народної Республіки. ЦДАВО України (Центр. держ. архів вищ. органів влади та упр. України). Ф. 1061. Оп. 1. Спр. 8–12. Копія; Ф. 1063. Оп. 3. Спр. 1–3.</p> <p>Наукове товариство ім. Шевченка. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника НАН України. Ф. 1. Оп. 1. Спр. 78. Арк. 1–7.</p>
Препринт	<p>Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма- методами. Чорнобиль: Ін-т з проблем безпеки АЕС НАН України, 2006. 7, [1] с. (Препринт / НАН України, Ін-т проблем безпеки АЕС; 06-1).</p>
Стандарти	<p>ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. [Чинний від 2010-02-18]. Вид. офіц. Київ, 2010. 16 с. (Інформація та документація). ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ). [На заміну ДСТУ 3582-97; чинний від 2013-08-22]. Вид. офіц. Київ: Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с. (Інформація та документація).</p>
Авторські свідоцтва	<p>А. с. 1810306 СССР, МКИ5 С 1/469. Способ деминерализации водных растворов / В. Д. Гребенюк, Н. П. Стрижак, В. В. Гончарук, А. О. Самсоны-Тодоров, А. В. Гречко. № 4934753; заявл. 08.05.91; опубл. 23.04.93, Бюл. № 15</p>
Патенти	<p>Пат. КМ 98077 Україна. Спосіб одержання йодиду цезію або йодиду натрію для вирощування монокристалів. Опубл. 10.04.2015.</p>
Заявка	<p>Заявка u 2014 06343 Україна, МПК (2014.04) B01J 13/00. Спосіб отримання колоїдного розчину наночастинок срібла / О. А. Півоваров, М. І. Воробйова (Україна); заявник та патентовласник ДВНЗ “Укр. держ. хім.-технол. ун-т”. № u 2014 06343; заявл. 10.06.14.</p>

Бібліографічні показники	<p>Володимир Володимирович Сташис: (до 85-річчя від дня народж. та 60-річчя наук.-пед. і громад. діяльності) / Нац. акад. прав. наук України; упоряд.: В. І. Борисов, В. І. Тютюгін, Л. М. Демидова. Харків, 2010. 108 с. (Біографія і бібліографія вчених-правознавців).</p> <p>Систематизований показчик матеріалів з питань адміністративної реформи, опублікованих у Віснику Національної академії державного управління за 1997–2005 роки / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України; уклад.: О. О. Бабінова, О. Г. Белінська. Київ, 2006. 11 с.</p>
Каталоги	<p>Історико-правова спадщина України: кат. вист. / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка; уклад.: Л. І. Романова, О. В. Землянщина. Харків, 1996. 64 с.</p> <p>Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області: кат.-довід. / авт.-упоряд.: М. Зобків та ін.; Упр. культури Львів.</p>

	облдержадмін., Львів. іст. музей. Львів, 2003. 160 с.
Дисертації автореферати дисертацій	<p>Романчук Л. Д. Оцінка джерел надходження радіонуклідів до організму мешканців сільських територій Полісся України : дис. ...д-ра с.-г. наук : 03.00.16 / Житомир. нац. агрокол. ун-т. Житомир, 2011. 392 с.</p> <p>Романчук Л. Д. Оцінка джерел надходження радіонуклідів до організму мешканців сільських територій Полісся України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра с.-г. наук : 03.00.16. Житомир, 2011. 40 с.</p>
Частина видання	
Розділ книги	<p>Даньшин І. М. Злочини проти громадського порядку та моральності. Кримінологія. Загальна та Особлива частини: підручник / ред. В. В. Голіна. 2-ге вид., переробл. і допов. Харків, 2009. Розд. 15. С. 138–145.</p> <p>Тацій В. Я. Повертаючись до питання боротьби зі злочинами у сфері приватизації. Тацій В. Я. Вибрані статті, виступи, інтерв'ю. Харків: Право, 2010. С. 221–229.</p> <p>Хряпінський П. Кримінально-правові засоби заохочення у публічному праві України. Правовий вплив на неправомірну поведінку: актуальні грані: монографія / за ред.: О. В. Козаченко, Є. Л. Стрельцов. Миколаїв, 2016. С. 87–109.</p> <p>O'Neil J. M., Egan J. Men's and women's gender role journeys: A metaphor for healing, transition, and transformation. Gender issues across the lifecycle / Ed. B. R. Wainrib. New York, NY: Springer, 1992. P. 107–123.</p>
Стаття з довідкового видання	<p>Баулін Ю. В. Обставини, що виключають злочинність діяння. Великий енциклопедичний юридичний словник / ред. Ю. С. Шемшученко. Київ, 2007. С. 550.</p> <p>Bergmann P. G. Relativity. The New Encyclopedia Britannica. Chicago, IL: Encyclopedia Britannica, 1993. Vol. 26. P. 501–508.</p>

<p>Стаття з продовжува- ного видання</p>	<p>Гетьман А. П., Лозо В. І. Державно-правові проблеми подолання екологічної кризи в епоху глобалізації. <i>Проблеми законності</i>. 2013. Вип. 123. С. 65–77.</p> <p>Данильян О. Г., Петришин О. В. Проблема взаємовпливу правового виховання державотворчого процесу: українські реалії. <i>Вісник Національної академії правових наук України</i>. 2010. № 2. С. 28–39.</p> <p>Акмеологічні засади публічного управління / Є. І. Ходаківський та ін. <i>Вісник ЖНАЕУ</i>. 2017. № 1, т. 2. С. 45–58.</p> <p>Dankevych Ye. M., Dankevych V. Ye., Chaikin O. V. Ukraine agricultural land market formation preconditions. <i>Acta Universitatis Agriculturae et Silviculturae Mendelianae Brunensis</i>. 2017. Vol. 65, №. 1. P. 259–271.</p>
--	--

<p>Стаття з періодичного видання (журнал, газета)</p>	<p>Кулак Н. В. Актуальні питання правового статусу добровольчих формувань в Україні. <i>Часопис Київського університету права</i>. 2016. № 4. С. 84–88.</p> <p>Петришин О., Серьогіна С. Змішана республіканська форма державного правління: питання теорії та практики. <i>Право України</i>. 2009. № 10. С. 57–60.</p> <p>Benjamin A. C. Theethicsofscholarship: <i>JournalofHigherEducation</i>. 1960. Vol. 31, No. 9. P. 471–480.</p> <p>Тацій В. Я., Тютюгін В. І., Пономаренко Ю. А. Виклики сучасності і кримінальне право. <i>Голос України</i>. 2016. 29 січ. (№ 16). С. 6–7.</p>
<p>Рецензії</p>	<p>Биков О. Нагальність оптимального міжнародно-правового врегулювання глобальних біоетичних проблем сучасності. <i>Віче</i>. 2016. № 1/2. С. 20–21. Рец. на кн.: Третьякова В. Г. Міжнародно-правове регулювання глобальних біоетичних проблем: монографія. Київ: Кондор, 2013. 407 с.</p> <p>Драч О. О. [Рецензія]. <i>Український історичний журнал</i>, 2016. № 1. С. 217–219. Рец. на кн.: Темченко А. І. Традиційні мантичні практики: архаїка знакової системи. Черкаси: ІнтралігаТОР, 2015. 112 с.</p> <p>Csikos R., Garcia E., Worley R. BookReviews. <i>JournalofCriminalJusticeEducation</i>. 2010. Vol. 21, No. 1. P. 93–99.</p> <p>Reviewofthebook: Beck E., Britto S., Andrews A. <i>Intheshadowofdeath: Restorative justice and death rowfamilies</i>. Oxford, NY: OxfordUniversityPress, 2007. 336 p.</p>

Тези, доповідь	<p>Боднар Т. В. Договір про закупівлю: особливості укладання і забезпечення. <i>Актуальні проблеми приватного права: договір як правова форма регулювання приватних відносин: матеріали наук.-практ. конф., присвяч. 95-й річниці з дня народж. В. П. Маслова (Харків, 17 лют. 2017 р.)</i>. Харків: Право, 2017. С. 7–9.</p> <p>Данильян О. Г., Дьобань О. П. Досвід удосконалення органів державної влади в європейських країнах та можливості його використання в Україні. Проблеми розбудови державності та народовладдя в Україні: матеріали XXII Харків. політолог. читань (м. Харків, 21 трав. 2009 р.). Харків, 2009. С. 47–49.</p> <p>Wu C. K., Makhlof M. M. Predicting there sponse of Aluminium castin galloy stohe attreatment. <i>Light Metals 2011: Proceeingsof the technical session spresented by the TMS Aluminium Committeeatthe TMS 2011 Annual Meeting & Exhibition, San Diego, California, USA, 27 February – 3 March, 2011</i>. Hoboken, NJ: Wiley, 2011. P. 834–836.</p>
Неопубліковані документи	
Депоновані наукові праці	Трищ Б. М. Оптимізація температурних полів і напружень у квадратній пластині з отвором / ЛНУ ім. Івана Франка. Львів, 2001.14 с. Деп. В ДНТБ України 11.12.01, № 239.

Звіт про НДР	Розвиток науково-видавничої справи на початковому та сучасному етапах діяльності Національної академії наук України : звіт про НДР (заключний) ВД “Академперіодика ” НАН України; кер. Я. С. Яцків. Київ, 2015. 112 с. № ДР 0113U001213.
Архівний документ	Матеріали Ради Народних комісарів Української Народної Республіки // ЦДАВО України (Центр. держ. архів вищ. органів влади та упр. України). Ф. 1061. Оп. 1. Спр. 8-12. Копія; Ф. 1063. Оп. 3. Спр. 1-3.
Нормативно-правові та інші юридичні акти, опубліковані в офіційних джерелах оприлюднення, в тому числі електронні ресурси	
	<p>Конституція України: станом на 1 верес. 2016 р.: відповідає офіц. тексту. Харків: Право, 2016. 82 с.</p> <p>Конституційний Суд України: рішення, висновки / відп. ред. А. С. Головін; уклад.: К. О. Пігнаста, О. І. Кравченко. Київ: Логос, 2011. Кн. 10. 431 с.</p> <p>Правова основа діяльності органів державної влади: зб. нормат. актів / упоряд. П. М. Любченко. Харків: ФІНН, 2010. 303 с.</p> <p>Національна доктрина розвитку освіти: затв. Указом Президента України від 17.04.2002 р. № 347. Освіта. 2002. 24 квіт. (№ 14). С. 2–4.</p> <p>Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12.05.2015 р. № 389- VIII. Голос України. 2015. 10 черв. (№ 101). С. 4.</p> <p>Інструкція про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень: затв. наказом М-ва юстиції України від 08.10.1998 р. № 53/5 (у ред. наказу від 26.12.2012 р. № 1950/5). Офіційний вісник України. 2013. № 3. Ст. 91.</p> <p>Про порядок класифікації надзвичайних ситуацій: постанова Каб. Міністрів України від 15.06.1998 р. № 1099. Офіційний вісник України. 1998. № 28. Ст. 1062.</p>
Електронні ресурси	
Книги	Ілляшенко С. М., Шипуліна Ю. С. Товарна інноваційна політика : підручник. Суми : Університетська книга, 2007. 281 с. URL: ftp://lib.sumdu.edu.ua/Books/1539.pdf (дата звернення: 10.11.2017).

Законодавчі документи	<p>Про стандартизацію : Закон України від 11 лют. 2014 р. № 1315. URL: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1315-18 (дата звернення: 02.11.2017).</p> <p>Концепція Державної цільової програми розвитку аграрного сектору економіки на період до 2020 року : проект / М-во аграр. політики та продовольства України. URL: http://minagro.gov.ua/apk?nid=16822 (дата звернення: 13.10.2017).</p>
-----------------------	--

Періодичні видання	<p>Клітна М. Р., Брижань І. А. <i>Стан і розвиток органічного виробництва та ринку органічної продукції в Україні</i>. Ефективна економіка. 2013. №10. URL: http://www.m.nayka.com.ua/?op=1&j=efektyvnaekonomika&s=ua&z=2525 (дата звернення: 12.10.2017).</p> <p>Neave H. Deming's 14 Points for Management: Framework for Success. <i>Journal of the Royal Statistical Society. Series D (The Statistician)</i>. 2012. Vol. 36, № 5. P. 561–570. URL: http://www2.fiu.edu/~revellk/pad3003/Neave.pdf (Last accessed: 02.11.2017).</p> <p>Colletta L. Political Satire and Postmodern Irony in the Age of Stephen Colbert and Jon Stewart. <i>Journal of Popular Culture</i>. 2009. Vol. 42, № 5. P. 856–874. DOI: 10.1111/j.1540-5931.2009.00711.</p>
Сторінки з веб-сайтів	<p>Що таке органічні продукти і чим вони кращі за звичайні? Екологія життя : веб-сайт. URL: http://www.eco-live.com.ua (дата звернення: 12.10.2017).</p>

Примітки:

1. Бібліографічний опис оформлюється згідно з ДСТУ ГОСТ 7.1:2015 «Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання».
2. Опис складається з елементів, які поділяються на обов'язкові та факультативні. У бібліографічному описі можуть бути тільки обов'язкові чи обов'язкові та факультативні елементи. Обов'язкові елементи містять бібліографічні відомості, які забезпечують ідентифікацію документа. Їх наводять у будь-якому описі.

Тимків Богдан Михайлович
Сем'яник Оксана Володимирівна

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
щодо виконання магістерських робіт

Коректор: Наталія Галицька
Головний редактор *Я. Семко*
Літературна редакція і коректура *О. Цівкач*
Верстка і правка *Я. Семко*

Підп. до друку 09.09.2019р. Формат 60×84/16
Папір офс. Друк цифровий. Гарн. Times New Roman.
Умовн. Др.арк. 2,33. Тираж 300пр.

Видавець – «Симфонія форте»
76019, м. Івано-Франківськ, вул. Крайківського, 2
тел.(0342) 77-98-92

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру
видавців та виготівників видавничої продукції: серія ДК № 3312 від
12.11.2008р.

Виготівник – ФОП Семко Я.Ю.
76019, м. Івано-Франківськ, вул. Крайківського, 2
тел. +38-067-342-56-46